

Seat No. : _____

TQ-107

B.A. Sem.-III

May-2013

Psychology (EC-I-201)

(Child Development-I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ સૂચવે છે.

૧. (અ) બાળ મનોવિજ્ઞાનનું અભ્યાસક્ષેત્ર વર્ણવો. ૭
અથવા
બાળ મનોવિજ્ઞાનના અભ્યાસનું મહત્ત્વ સમજાવો.
(બ) આલ્બર્ટ બાંડુરાનો સામાજિક શિક્ષણનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૭
અથવા
પિયાજેનો બોધાત્મક વિકાસનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
૨. (અ) બાળકના શારીરિક વિકાસ પર અસર કરતાં ઘટકો સમજાવો. ૭
અથવા
કારક વિકાસ એટલે શું ? કારક વિકાસના પ્રકારો વર્ણવો.
(બ) બાળકમાં ક્રોધ અને ભયના આવેગોની અભિવ્યક્તિનો વિકાસ વર્ણવો. ૭
અથવા
બાળકોમાં ભયનું નિવારણ કરવાની રીતો વિષે ચર્ચા કરો.
૩. ટૂંકનોંધ લખો :
(અ) બાળ મનોવિજ્ઞાન - મનોવિજ્ઞાનની શાખા તરીકે ૪
અથવા
સમસ્યારૂપ બાળકનું વર્તન
(બ) ફોઈડે દર્શાવેલ ઓડિપસ અને ઈલેક્ટ્રા ગ્રંથિ ૪
અથવા
એરિક્સનના મત મુજબ શરૂઆતની બાલ્યાવસ્થા
(ક) બાળકની શારીરિક વૃદ્ધિ પર વાતાવરણની અસર ૪
અથવા
જન્મ પછી બાળકમાં હાડકાંનો વિકાસ કેવી રીતે થાય છે ? – સમજાવો.

(૩) આવેગિક વિકાસનાં સીમાચિહ્નો ટૂંકમાં વર્ણવો.

૪

અથવા

આત્મ-સભાન આવેગોનો વિકાસ

૪. નીચેના પ્રશ્નોના એક કે બે વાક્યોમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ છ)

૧૨

(૧) બાળ મનોવિજ્ઞાનની કો અને કોની વ્યાખ્યા આપો.

(૨) ફોઈડે દર્શાવેલ સુષુપ્ત અવસ્થા એટલે શું ?

(૩) ઉપરી અહમ્ એટલે શું ?

(૪) પિયાજેના મત મુજબ, પૂર્વક્રિયાત્મક તબક્કો એટલે શું ?

(૫) ફોઈડે દર્શાવેલ, મનોજાતીય વિકાસના તબક્કા જણાવો.

(૬) અનુપ્રસ્થ છેદીય પદ્ધતિ એટલે શું ?

(૭) નવજાત શિશુનાં હાડકાં કેટલા હોય છે ?

(૮) આવેગની વ્યાખ્યા આપો.

૫. માંગ્યા પ્રમાણે જવાબ લખો.

૫

(અ) નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટા તે જણાવો.

(૧) બાળ મનોવિજ્ઞાન મનોવિજ્ઞાનની શાખા નથી.

(૨) બાળ મનોવિજ્ઞાન બાળકના વર્તનનો અભ્યાસ કરે છે.

(૩) ફોઈડે મનોવિશ્લેષણના સિદ્ધાંતની રચના કરી.

(૪) જન્મ સમયે બાળકના ચહેરા અને માથાના કદનો અનુપાત ૧:૮ જેટલો હોય છે.

(૫) આનંદ એ મૂળભૂત આવેગ છે.

(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો.

૫

(૧) _____ અવસ્થા એટલે બાળકનો સંક્રમણકાળ. (પુખ્ત, કિશોર)

(૨) _____ વિશ્વસ્તરે બાળ વિકાસના કાર્યક્રમોનું આયોજન કરે છે. (યુનેસ્કો, યુનિસેફ)

(૩) વર્તનવાદની સ્થાપના _____ એ કરી. (પાવલોવ, વોટ્સન)

(૪) કંઠ ગ્રંથિ એ _____ ગ્રંથિ છે. (અંતઃસ્રાવી, બહિર્સ્રાવી)

(૫) _____ એ ચેતાતંત્રની ક્ષુબ્ધ અવસ્થા છે. (આવેગ, પ્રેરણા)

(ક) જોડકાં જોડો :

૪

અ

બ

(૧) વ્યક્તિત્વ વિકાસના તબક્કા (i) કેથેરાઈન બ્રિજીસ

(૨) ઈડ, ઈગો, સુપર ઈગો (ii) એરિક્સન

(૩) આવેગિક વિકાસ અંગેનો (iii) એલ.ઈ. બર્ક

સૌ પ્રથમ અભ્યાસ

(૪) બાળ મનોવૈજ્ઞાનિક (iv) સિગમન્ડ ફ્રોઈડ

Seat No. : _____

TQ-107

B.A. Sem.-III

May-2013

Psychology (EC-I-201)

(Child Development-I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Figures to the right indicate full marks of the question.

1. (a) Describe the scope of Child Psychology. 7
OR
Explain the significance of the study of Child Psychology.
- (b) Explain Albert Bandura's Social Learning Theory. 7
OR
Explain Piaget's Theory of Cognitive Development.
2. (a) Explain the factors affecting Physical Development of the child. 7
OR
What is Motor Development ? Describe the types of Motor Development.
- (b) Describe child's emotional expression of Anger and Fear. 7
OR
Discuss the Techniques of overcoming children's fear.
3. Write short notes :
- (a) Child Psychology – as a Branch of Psychology 4
OR
Behaviour of Problem-child
- (b) Oedipus and Electra Complex, according to Freud 4
OR
Early childhood according to Erikson.
- (c) Effect of environment on child's physical growth. 4
OR
Explain the growth of bones in a child after birth
- (d) Describe in brief, the milestones of emotional development 4
OR
Development of self-conscious emotions

4. Answer in **one** or **two** sentences (any **six**) : **12**
- (1) Give definition of Child Psychology according to Crow and Crow.
  - (2) What is Latency period according to Freud ?
  - (3) What is Super Ego ?
  - (4) What is Pre-operational stage according to Piaget ?
  - (5) State the stages of Psycho-sexual development, according to Freud.
  - (6) What is cross-sectional method ?
  - (7) How many bones are there in a new born baby ?
  - (8) Define Emotion.

5. Do as directed :

- (a) State the following sentences are **True** or **False** : **5**
- (1) Child Psychology is not the branch of Psychology.
  - (2) Child Psychology studies child's behaviour.
  - (3) Freud constructed the Theory of Psychoanalysis.
  - (4) The ratio of child's face and size of head is approximately 1 : 8 at the time of birth.
  - (5) Happiness is a basic emotion.

- (b) Fill in the blanks : **5**
- (1) _____ is child's transition period. (Maturity, Adolescence)
  - (2) _____ organizes children's development programmes. (UNESCO, UNICEF)
  - (3) _____ established Behaviourism. (Pavlov, Watson)
  - (4) Thyroid Gland is a _____ gland. (Endocrine, Exocrine)
  - (5) _____ is a stirred up state of the nervous system. (Emotion, Motivation)

- (c) Match the following : **4**

A	B
(1) Stages of Personality Development	(i) Catherine Bridges
(2) Id, Ego, Super Ego	(ii) Erikson
(3) First Study of Emotional Development	(iii) L.E. Berk
(4) Child Psychologist	(iv) Sigmund Freud